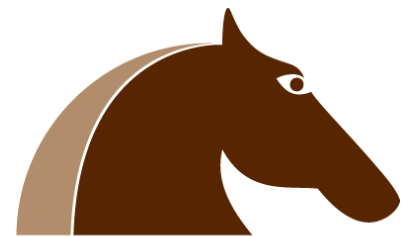

Huisvesting van paarden

Suzy Van Gansbeke, Tom Van den Bogaert, Norbert Vettenburg
Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij
Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling

vzw Vlaams Paardenloket

- Huisvesting in functie van
 - Ethologie van het paard
 - Afmetingen van paarden
 - Behoeften van verzorgers, eigenaars
 - Behoeften van maatschappij
 -

Types paardenstallen

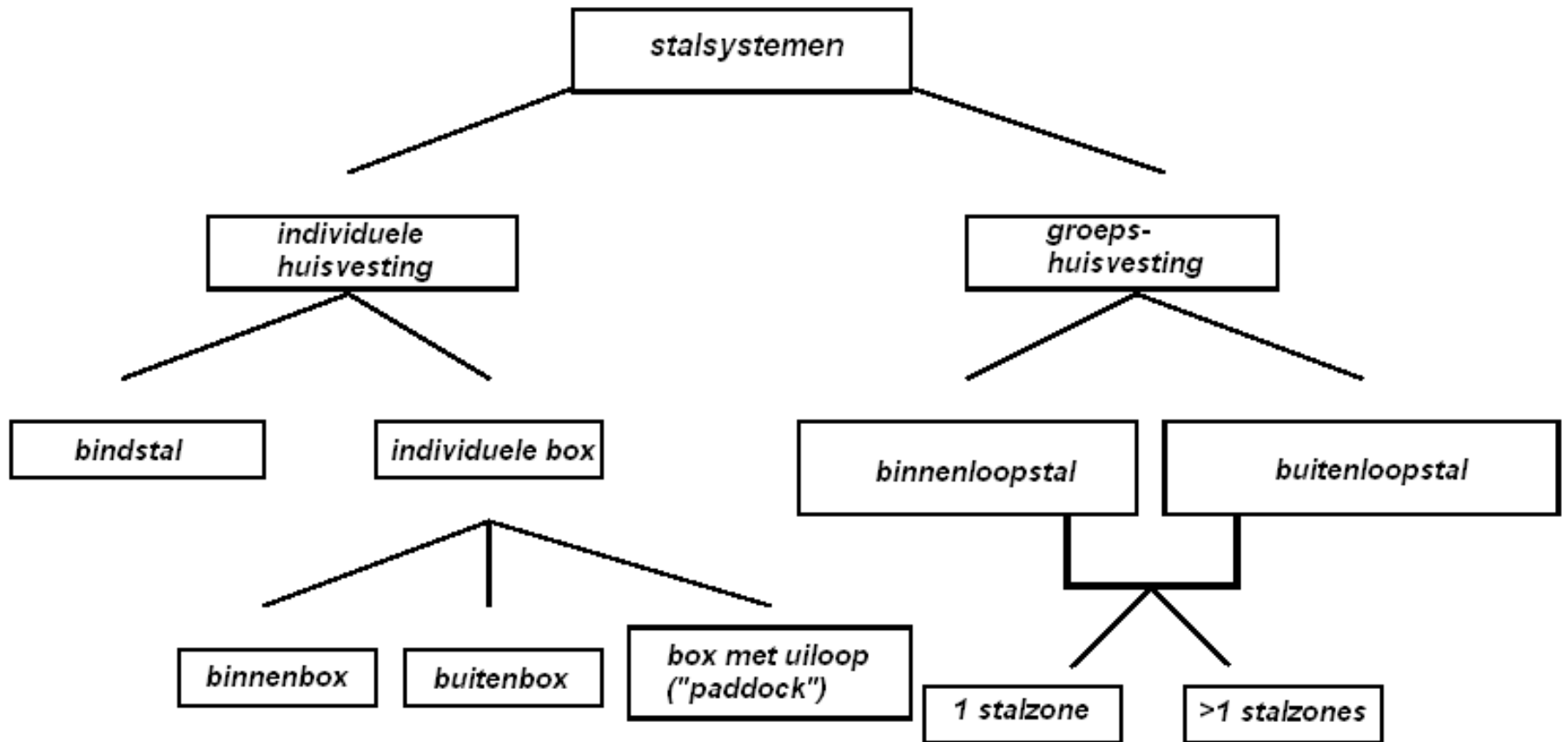
ifv bewegingsvrijheid, sociaal contact

Toenemende
bewegingsvrijheid

Sociaal contact

	Individueel Beperkt sociaal contact	Groepshuisvesting Onbeperkt sociaal contact
Gebonden	Standen	
Niet gebonden, zonder contact met buitenwereld	Binnenboxen	Groepsbinnenboxen
Niet gebonden, zonder uitloop, contact met buitenwereld via permanent open ramen/halve deuren	Buitenboxen	Groepsbuitenboxen
Met uitloop	Buitenboxen met uitloop	Groepsloopstal met uitloop
Binnenruimte verdeeld volgens functies, met uitloop	(minder zinvol voor 1 dier)	Multifunctionele groeps- loopstal met uitloop
Permanent verblijf op weide, met schuilhok	Individueel schuilhok	Groepsschuilhok

Individuele huisvesting

Standen

- Alleen voor paarden die voldoende beweging krijgen
- Maar eigenlijk volledig af te raden
- Hier en daar al verboden!
- Alleen te verantwoorden in bestaande stallen en mits voldoende beweging
 - Minder ruimte, dus lagere bouwkosten en stroverbruik
 - Meer arbeid voor voederen en vaker mesten

Standen

- Standen: minimale afmetingen

		Schofthoogte (cm)			
		<120	121-149	150-159	>160
Minimum-lengte (m) ~ 2x SH		2	2,5	2,8	3
Minimum-breedte (m)	Flexibele afscheidingen	1,2	1,2-1,5	1,5-1,6	1,6-2
	Niet-flexibele afscheidingen	1,4	1,4-1,7	1,7-1,8	1,8-2

The top of the slide features a row of horse heads on the left and a blue square logo with white wavy lines on the right. The word 'Boxen' is written in large orange letters across the center of this header.

Boxen

- Minimale oppervlakte: $(2 \text{ maal schofthoogte})^2$
 - Opp. in m^2 , SH in m
- Fokmerries (+veulen)
 - + 30%, 3 op 4,5 tot 4 op 5 of 2 boxen samen
- Hengsten: iets groter

vb: Schofthoogte 1,65 m
 $(2 \times 1,65)^2 = 10,89 \text{ m}^2$

The top of the slide features a row of horse heads in profile, looking towards the right. The word 'Boxen' is written in large, bold, orange letters across the middle of the horse heads. In the top right corner, there is a blue square logo with white, stylized, curved lines.

Boxen

- Vorm
 - Vierkant
 - Rechthoekig: kleinste zijde langs dienstgang, minstens 3 m
- Hoe groter hoe meer bewegingsvrijheid, maar hoe meer strooisel, arbeid

The top of the slide features a row of horse heads in profile, looking towards the right. The word 'Boxen' is written in large, bold, orange letters across the middle of the horse heads. In the top right corner, there is a blue square logo with white, stylized, curved lines.

Boxen

- Plafondhoogte
 - Ifv veiligheid en ventilatie
 - Minimaal 1,5 maal schofthoogte,
 - beter min 3 m
- Boxwanden
 - min 2,2 m, hengsten min 2,5 m hoog
 - Bij voorkeur (gedeeltelijk) open
 - Voordeel dichte wanden: beperken ziekteoverdracht, geen agressieve interactie
 - Alleen te overwegen voor hengsten en werpende merries

binnenboxen

buitenboxen

paddockboxen

Groepshuisvesting

The top of the slide features a row of horse heads in profile, looking towards the right. The background is white. In the top right corner, there is a blue square logo with white abstract lines.

Gewone loopstallen

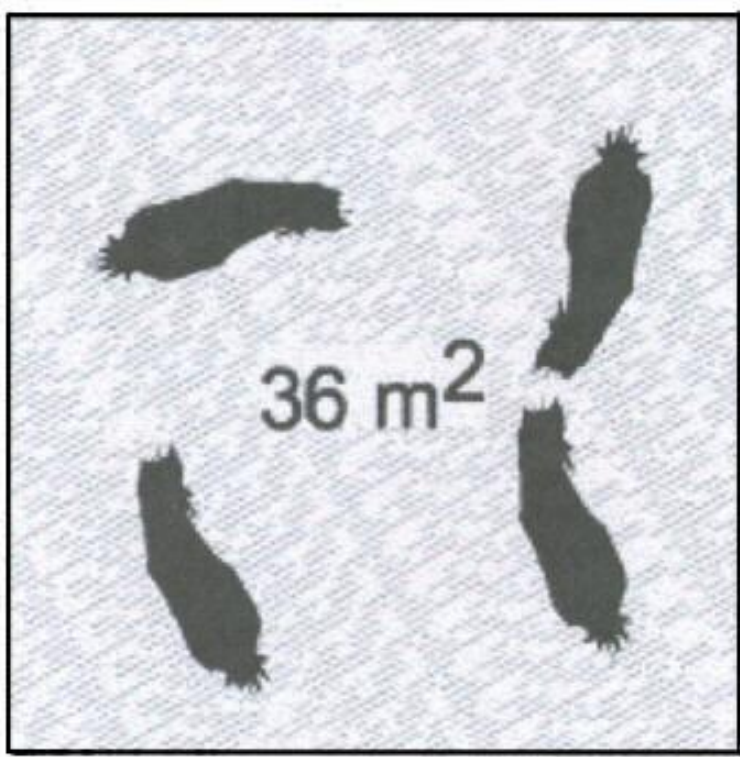
- Pony's in grote groepen
- Jonge opfokpaarden in homogene groepen 4-10
- Grotere groepen drachtige merries, merries met veulen 10-20

Gewone loopstallen

- Liggen, voederen en bewegen in 1 ruimte
- Bij voorkeur + uitloop
- Minimale vereiste oppervlakte = som van individuele oppervlaktes
- Indien harmonieuze groep van > 4 , ev – 20%
- Maar normen nog steeds aan lage kant
 - Om liggend te rusten = afstand vereist, zeker belangrijk voor ranglage dieren
 - Om afstand te kunnen vergroten t.o.v. ranghoge dieren

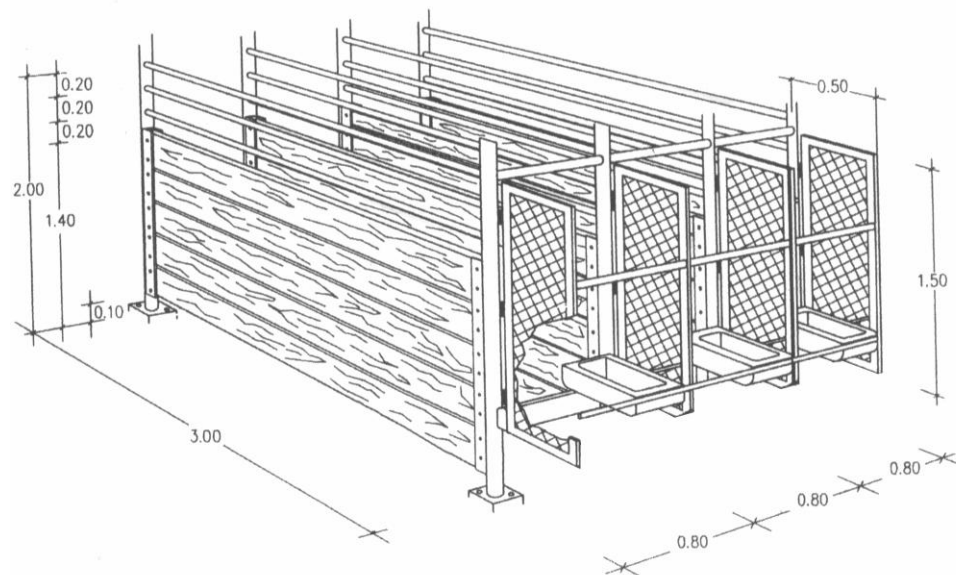
Vb: 4 paarden, SH 150 cm
 $(2 \times 1,5)^2 = 9 \text{ m}^2$, maal 4 = 36 m^2

Multifunctionele loopstallen

- Doel = voedernijd tegengaan
- Voederen op afgescheiden plaats van ligruimte
- VOEDERSTANDEN

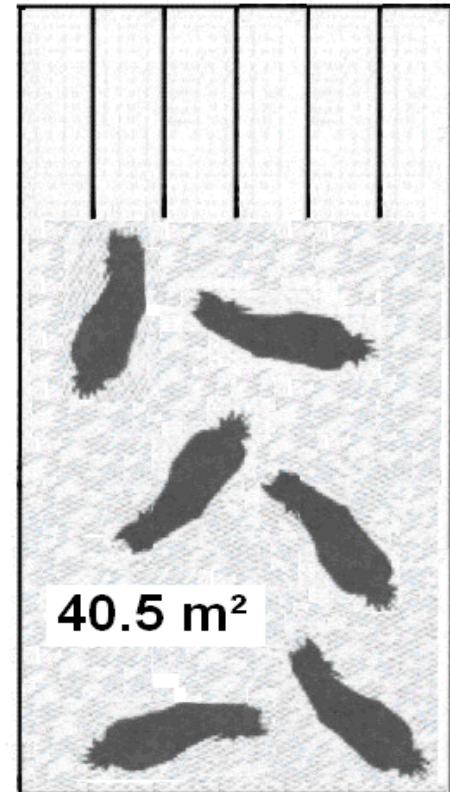
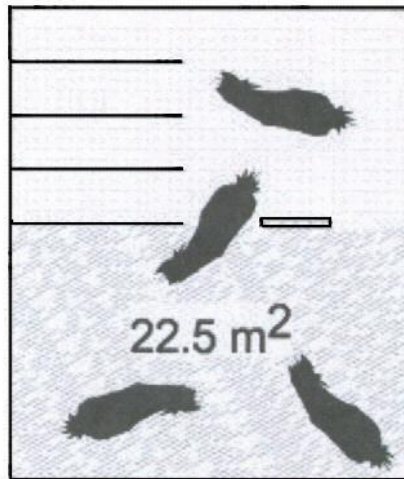

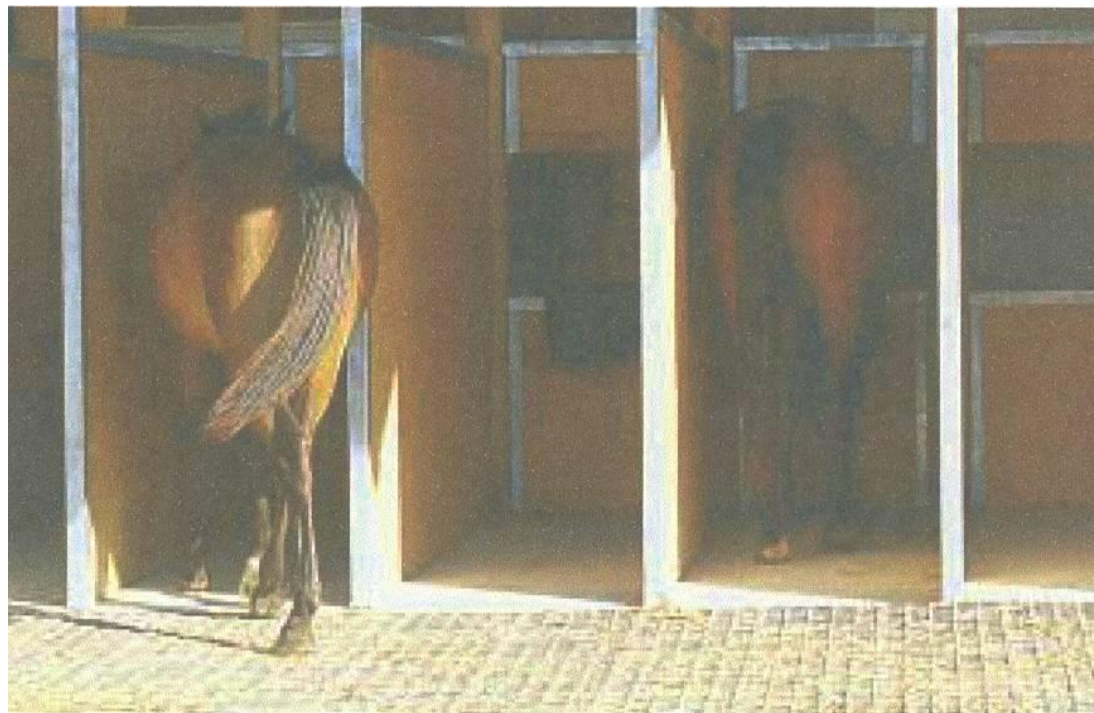
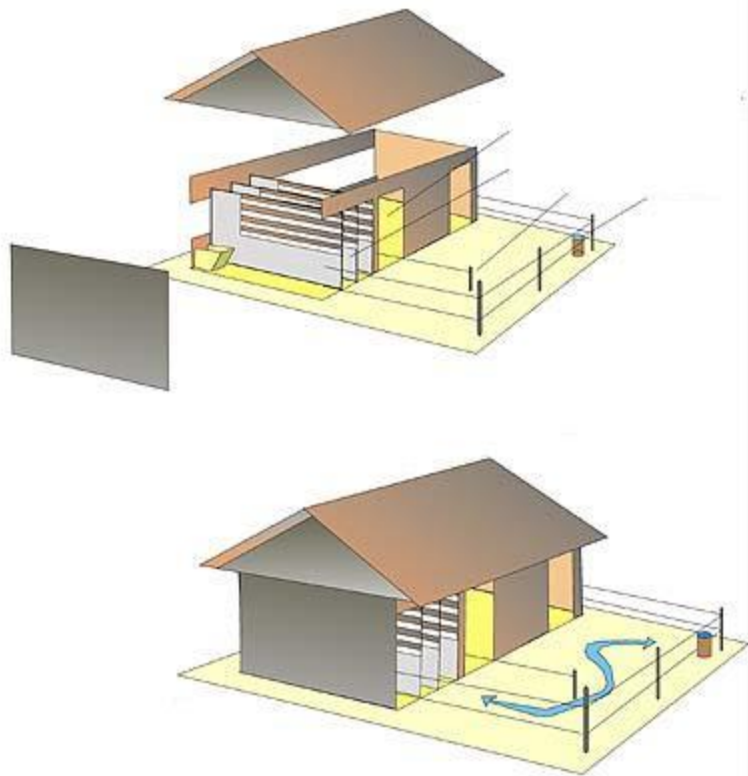

Voorbeeld: 4 of 6 paarden, SH 150 cm

Ligruimte $2,5(1,5)^2 = 5,625 \text{ m}^2$, maal 4 = $22,5 \text{ m}^2$

Indien toegang vanuit ligruimte: $3(1,5)^2$, maal 6 = $40,5 \text{ m}^2$

Permanente uitlopen met schuilmogelijkheden

Uitlopen

- Langwerpig beter dan vierkant
- Bodem
 - Veilig
 - Tredvast
 - Proper
 - Droog
- Vrije beweging (richting en snelheid naar keuze)
- Voorzieningen uit elkaar halen (water/voeder/schuilhok) <> extra werk
- Schuilhok:
 - Ventilatie, maar tochtvrij, ev. wanden verwijderbaar
 - Groot genoeg voor alle paarden

Uitlopen

Bewegingsbehoefte:

	Kwantiteit	Kwaliteit
Fokmerries en ongespeende veulens	Dagelijks meerdere uren	Vrije beweging buiten, bij voorkeur in een groep
Jonge paarden	Dagelijks meerdere uren	Vrije beweging buiten in een groep
Andere, volwassen paarden	Dagelijks meerdere uren	Vrije beweging buiten op minstens één op de drie dagen, bij voorkeur in een groep Andere dagen: gebruik of vrije beweging

actierstal= openlucht- bewegingsstal”

- Totaalconcept
- Vnl open lucht, 30-50 m²/dier
- Voorzieningen uit elkaar geplaatst + hindernissen
- Voederstations: gefragmenteerde voedergift
- Verschillende ondergronden
- Overdekte slaapruiimte
- Bewegingsruimte : puin + kunststof rooster + zand

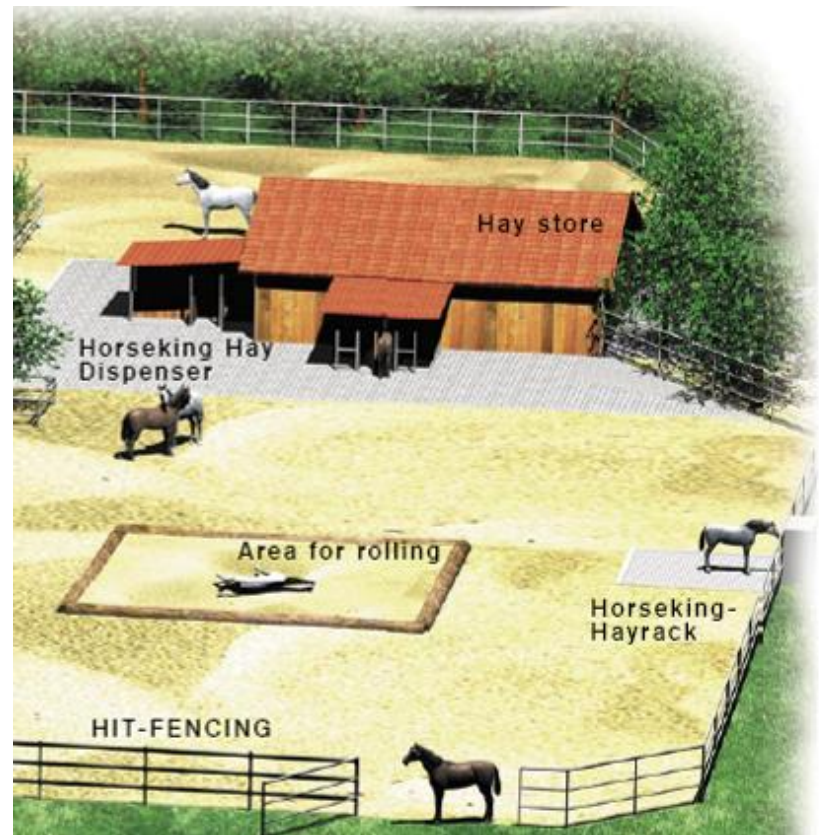
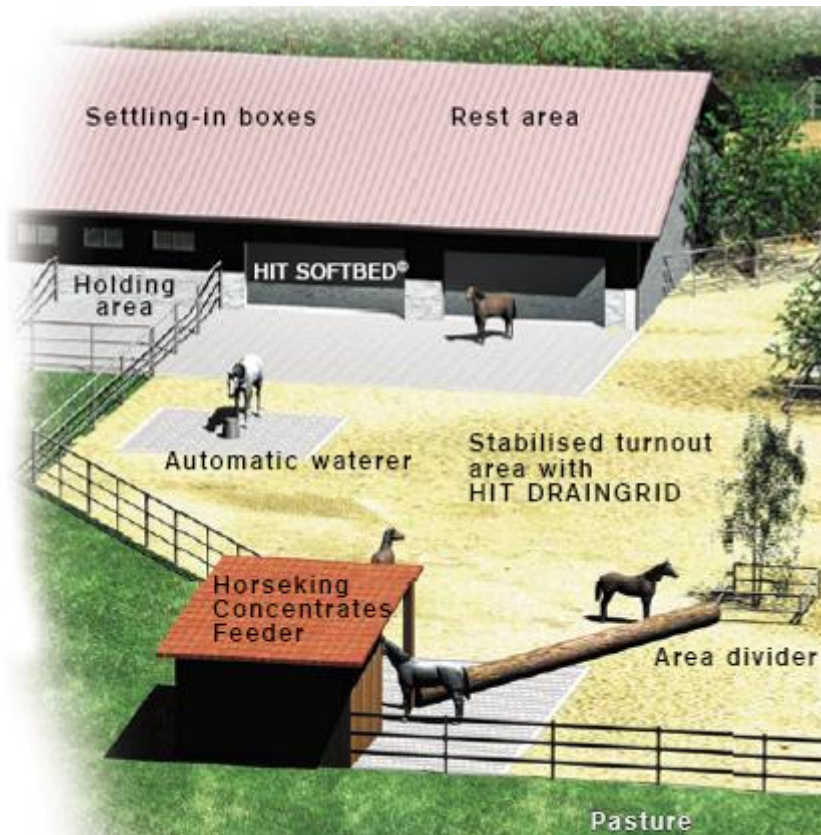
“factierstal = openlucht- bewegingsstal”

- Elke zone groot genoeg + 2 toegangen ifv ranglage dieren
- Uitwijkmogelijkheden
- Geen scherpe hoeken, geen doodlopende gangen

- + + + welzijn/gezondheid/arbeid voeder
- - - arbeid paarden halen, mestgedrag moeilijk te sturen, onderhoud terrein

Bijvoorbeeld...

Voor en nadelen

Voor- en nadelen

Huisvestings-systeem	Voordelen	Nadelen
Standen	Geen (tenzij beperkte opp)	Niet aangepast aan behoeften paarden
Individuele boxen	Vooraf voord. voor paardenhouder, niet voor paarden. Gemakkelijke ind. verzorging, voeding, controle, toegang tot dieren, geringe kans op kwetsuren, meestal goede hygiëne.	< bewegingsvrijheid en mogelijkheden tot sociaal contact, > risico op gezondheids- en welzijnsproblemen in functie van management, grotere arbeidsbehoefte, hogere kost/plaats.

Voor- en nadelen

Huisvestings-systeem	Voordelen	Nadelen
Groepshuisvesting met uitloop / permanente beweiding	> bewegingsvrijheid en mogelijkh. tot sociaal contact, < risico op gezondheids- en welzijnsproblemen laagste arbeidsbehoefte, investeringskosten per plaats 25-40 % lager t.o.v. ind. boxen.	Individuele zorg en management vergen grote mate van vakmanschap, meer kans op kwetsuren, minder geschikt bij frequente veranderingen in groepssamenstelling.
Openlucht huisvesting met schuilplaats	Idem als vorige, meest aangepast aan behoeften van paarden.	Idem als vorige, veel oppervlakte vereist.

Brochure 35: ‘Huisvesting van paarden’

www.vlaanderen.be

Economie en Werk

Landbouw en Visserij

Documentatie

